

ÖZET

KAN PORTAKALLARININ BAZI ÇİÇEK TOZU ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ VE CLEMENTINE × KAN PORTAKALI MELEZLERİNİN SRAP BELİRTEÇLERİ İLE BELİRLENMESİ

Gökhan ORUÇ

Yüksek Lisans Tezi, Bahçe Bitkileri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Zeynel DALKILIÇ

2012, 83 sayfa

Kan portakalına (*Citrus sinensis* Osbeck) ait farklı genotipler ile ‘Clementine’ mandarini (*Citrus reticulata* Blanco) arasında 2010 ve 2011 yıllarında melezlemeler gerçekleştirilmiştir. ‘Clementine’ ana ebeveyn, ‘Moro’ (M), ‘Sanguinello’(S), ‘Tarocco’(T) İtalyan çeşitleri ve K1, K2, A1, A2, A3, H1, H2, H3 yerel çeşit genotipleri baba ebeveyn olmak üzere melezlemeler yapılmıştır. Kan portakalının 11 genotipinin 2011 yılı çiçeklerinde başçık sayımı, çiçek tozu miktar, canlılık (TTC) ve çimlendirme testleri yapılmıştır. Üç genotipte (M, S, T) yapılan çiçek tozu canlılık testinde %22.15 oranı ile S, sekiz genotipte yapılan teste göre %43.38 ile H3 ve %36.96 ile A3 diğer genotiplerden yüksek bulunmuştur ($P<0.05$). Çiçek tozu çimlendirme testine göre %1 agar+%25 sakkaroz ortamında en yüksek çimlenme H3 genotipinden, daha sonra A3 genotipinden elde edilmiştir. Bir çiçekteki en fazla başçık sayısı 22.17 adet değeri ile T çeşidinde bulunurken, hemasitometrik lamda yapılan sayımda bir çiçekteki toplam çiçek tozu sayısında 139421 adet ile A1 genotipi en yüksektir. Melezlemelerde, 2010 yılında toplam 1397 adet çiçeği melezlemeyle 27 meyveden 86 tohum, 2011 yılı için 580 çiçek melezlemeyle 43 meyveden 348 tohum elde edilmiştir. Bu 86 ve 348 tohum viyollere ekilerek serada yetiştirilip sırasıyla 42 ve 161 melez bitki elde edilmiştir. 2010 yılı 13 melezi ve 2 ebeveyni ile (C, K1) SRAP moleküler belirteçleri kullanılarak melez bireyler ile ana ve baba birey arasındaki benzerlik ve farklılıklar belirlenmiştir. Toplamda 24’ü polimorfik, 66 bant elde edilmiştir. Polimorfizm oranı%36,4’tür.

Anahtar sözcükler: *Citrus sinensis*, *Citrus reticulata*, ‘Clementine’, melezleme, SRAP belirteçleri